

Årsrapport 2009

FARSTA STADSDELSNÄMND

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

Farsta stadsdelsnämnd

Revisorerna för Farsta stadsdelsnämnd har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2009. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och återopar revisionskontorets årsrapport för Farsta stadsdelsnämnd.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2010-06-30.

Stockholm den 24 mars 2010

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
ordförande

Lars Munters
vice ordförande

Karin Meding
sekreterare

Kopia till
Stadsdelsdirektör Ulla Thorslund

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Farsta stadsdelsnämnd redovisar ett nettoöverskott mot budget med 12,7 mnkr före resultatöverföringar. Efter resultatdispositioner uppgår nämndens nettoöverskott till 9,4 mnkr.

Revisionskontoret bedömer att nämnden under 2009 har bidragit till kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppfyllt de av kommunfullmäktige beslutade målen för verksamheten. Nämnden bedöms i huvudsak ha uppfyllt sina egna mål och uppnått den i verksamhetsplanen angivna verksamheten.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Revisionskontoret bedömer att nämndens system för styrning är ändamålsenligt. Nämndens uppföljningssystem har enligt revisionskontorets bedömning varit tillräckligt som stöd för att nämnden systematiskt ska kunna följa verksamheternas utveckling under året.

Säkerheten i nämndens ekonomiska prognoser har varit god under året på totalnivå. Resultatenheterna inom förskolan behöver dock bli bättre på att göra säkra prognoser. Detta gäller även verksamhetsområdet äldreomsorg.

Revisionskontoret bedömer att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. Det finns dock behov av förbättringsåtgärder i kontrollsystemet eftersom nämnden i likhet med år 2008 inte har fått någon avrapportering av resultatet från de kontroller som genomförts under året enligt plan.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Revisionskontoret bedömer att nämndens räkenskaper och bokslut är rättvisande.

Rapportförteckning

Årsrapport 2009 för Farsta stadsdelsnämnd (nr 15, mars 2010)

Stadens externa kommunikation (nr 9, sept. 2009)

Stadens upphandlingsverksamhet (nr 15, dec 2009)

INNEHÅLL

Sid

1	Årets granskning	1
2	Nämndens resultat.....	1
2.1	Ekonomiskt resultat.....	2
2.2	Verksamhetens resultat.....	3
3	Styrning, uppföljning och kontroll.....	8
3.1	Nämndens styrning och uppföljning under året.....	9
3.2	Intern kontroll	14
4	Nämndens bokslut och räkenskaper.....	15

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Revisionskontorets bedömningskriterier
<i>Bilaga 2</i>	Revisionsrapporter under perioden april 2008 - mars 2009

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av Farsta stadsdelsnämnds verksamhet avseende år 2009.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapport och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2009 – mars 2010 redovisas i *bilaga 2*.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Farsta stadsdelsnämnds ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2009.

Mnkr	Budget 2009	Bokslut 2009	Budget- avvikelse 2008	
		Utfall	Avvikelse	
Driftbudget				
Verksamhet				
Kostnader	1 344,8	1 329,4	15,4	-25,5
Intäkter	178,6	175,5	-3,1	31,5
Verksamhetens nettokostnader	1 166,2	1 153,9	12,3	6,0
Avskrivningar	1,0	0,9	0,1	0,0
Internräntor	1,3	1,0	0,3	0,1
Driftbudgetens nettokostnader	1 168,5	1 155,8	12,7	6,1
Justerat netto, efter resultatöverföringar		1 159,1	9,4	1,9
Investeringsplan				
Utgifter	16,0	9,9	6,1	5,1

Nämnden redovisar sammanlagt ett nettoöverskott med 12,7 mnkr före resultatöverföringar.

Nämndens kostnader uppgår totalt till 1 329,4 mnkr och är 15,4 mnkr lägre än budgeterade kostnader. Både inom verksamheterna för förskolan (18,2 mnkr) och äldreomsorg (4,4 mnkr) redovisas överskott. Inom förskolan är det i likhet med år 2008 resultatenheterna, verksamheten för barn med behov av särskilt stöd och verksamheten för lokalåtgärder som bidragit till överskottet. Dessutom har nämnden inte behövt använda den medelsreserv som avsatts för att finansiera de nya verksamheterna inom förskolan. Inom äldreomsorgen klarar nämnden trots fler placeringar än planerat inom vård- och omsorgsboenden och på korttidsboenden och därmed högre kostnader att hålla budgeten.

Den största negativa avvikelsen mot kostnadsbudgeten finns inom individ- och familjeomsorgen (-10,9 mnkr). Den främsta orsaken är att nämnden inom verksamheten för barn och ungdom fattat betydligt fler beslut om placeringar på särskilda behandlingshem (s.k. § 12 hem) än vad som budgeterats. Inom socialpsykiatri redovisar beställarenheten ett underskott till följd av ökade kostnader för hemtjänst och boenden med särskild service.

Nämndens bokförda intäkter uppgår till totalt 175,5 mnkr vilket är 3,1 mnkr lägre än den budgeterade nivån. Det är främst inom äldreomsorgen som avvikelser finns. Underskottet (6,9 mnkr) förklaras av minskade externa intäkter när driften av Postiljonens äldreboende under hösten övergick till en extern entreprenör. Ombyggnationen av Farsta vård och omsorgsboende under 2010 har påverkat resultatet under 2009 eftersom tomma platser inte har återbesatts. Slutligen har hyresintäkterna blivit lägre än beräknat.

Efter överföring av resultatenheternas resultat till 2010 redovisar nämnden ett nettoöverskott med 9,4 mnkr. Med hänsyn till fonderat överskott (5,6 mnkr netto) från år 2008 och de regler som gäller för överföring av resultatenheternas resultat uppgår den ackumulerade resultatöverföringen till år 2010 till sammanlagt 9 mnkr.

Nämnden redovisar en avvikelse mot sin investeringsbudget med 6,1 mnkr. Med undantag för strandpromenaden vid Drevviken, där utredningen påbörjades men inte slutförts under året, följer gjorda investeringar i huvudsak fastställd investeringsplan. Efter justering med begärd ombudgetering med 2,4 mnkr för upprustning av strandpromenaden vid Drevviken uppgår överskottet på investeringsbudgeten till 3,7 mnkr.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

I budgeten 2009 har fullmäktige fastställt tre inriktningsmål som anger vad nämnderna ska uppfylla, oavsett vilken verksamhet nämnden bedriver. Dessa mål är:

- Staden ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Till inriktningsmålen har kommunfullmäktige formulerat 14 verksamhetsmål. Verksamhetsmålen konkretiserar inriktningsmålen i förhållande till de olika verksamheter nämnderna bedriver.

Som underlag till mätning och bedömning av måluppfyllelsen har kommunfullmäktige tagit fram ett antal indikatorer som är knutna till respektive verksamhetsmål. Vissa av fullmäktiges indikatorer är uttryckta som målvärden för staden som helhet. För dessa har nämnden fastställt egna målvärden som stöder kommunfullmäktiges mål.

Nämnderna har även haft möjlighet att fastställa egna mål och indikatorer för sina verksamhetsområden.

Revisionskontorets bedömning av nämndens måluppfyllelse baseras på en uppföljning av samtliga av kommunfullmäktige fastställda indikatorer. Utifrån indikatorernas utfall har en samlad bedömning av kommunfullmäktiges verksamhetsmål gjorts. Nämndens egna mål och indikatorer har bedömts på samma sätt.

Revisionskontoret har granskat tillförlitligheten i nämndens årsredovisning genom stickprov. Bland annat har en kontroll skett av att det finns tillfredsställande underlag för nämndens bedömning av hur fullmäktiges indikatorer har uppfyllts. Revisionskontoret konstaterar att det finns underlag som stöd för de granskade indikatorerna. Därmed bedöms att denna redovisning är rättvisande och tillförlitlig.

Revisionskontoret bedömer sammanfattningsvis att nämnden har bidragit till kommunfullmäktiges inriktningsmål och i huvudsak uppfyllt de verksamhetsmål som kommunfullmäktige har fastställt. Vissa avvikelser finns, bl a vad gäller kommunfullmäktiges mål för förskolan. Nämnden bedömer att detta verksamhetsmål har uppfyllts helt. Revisionskontorets granskning av nämndens redovisning av hur målvärdena för de olika indikatorerna har uppfyllts visar emellertid avvikelser varför kontoret bedömer att verksamhetsmålet endast kan betraktas som delvis uppfyllt. Revisionskontoret bedömer vidare att nämnden har uppfyllt merparten av sina egna mål och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.

Nedan redovisas följande väsentliga avvikelser från kommunfullmäktiges fastställda indikatorer:

Jobb i stället för bidrag

Det finns flera indikatorer som berör verksamhetsmålet jobb istället för bidrag. Bland annat anger fullmäktige att andelen personer som är beroende av ekonomiskt bistånd ska minska. Detsamma gäller den andel personer som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Utfallet visar att andelen personer (i procent) med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd visserligen har minskat men inte i den omfattning som krävs för att nå upp till kommunfullmäktiges årsmål.

Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Enligt fullmäktige är barngruppernas storlek en av flera indikatorer som ska mäta måluppfyllelsen inom förskolan. Som årsmål gäller att andelen barngrupper med fler än 14 (1-3 år) respektive 18 barn (4-5 år) bör minska. Genom en

fortsatt utbyggnad och renoveringar av förskolelokaler har nya förskoleavdelningar öppnats under året. Trots dessa insatser har nämnden inte kunnat nå fullmäktiges årsmål.

En annan indikator inom förskolan anger att andelen förskollärare inom verksamheten ska utgöra minst 43,5 %. Nämnden når inte årsmålet att öka andelen förskollärare eftersom det fortfarande råder brist på förskollärare.

Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

Det finns flera indikatorer som berör verksamhetsmålet Bland annat anger fullmäktige att andelen av utredningar där strukturerade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används ska öka. Av årsredovisningen framgår att nämnden inte har nått målet. Nämnden har inte heller nått målvärdet för indikatorn om andelen genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom socialpsykiatri. Nämnden konstaterar att det inom förvaltningen behövs en översyn av rutinen för genomförandeplaner och hur den tillämpas.

Inom äldreomsorgen har kommunfullmäktige beslutat om några obligatoriska nämndindikatorer, som nämnden har fastställt årsmål för. Ett årsmål är att alla omsorgstagare inom äldreomsorgen ska ha en genomförandeplan och ett annat att alla genomförandeplaner innehålla uppgifter om sociala aktiviteter. Utfallet visar att nämnden inte har uppnått något av dessa två årsmål. Ett material har under 2009 tagits fram inom förvaltningen för att i samverkan med de äldre fånga upp och dokumentera deras önskemål om det sociala innehållet i vardagen.

Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare

Nämndens årsmål för sjukfrånvaron är 7,9 % och utgör samma nivå som målet för 2008. Under året har sjukfrånvaron minskat och då främst för långtidssjuk-skrivningarna.

Årsredovisningen

Årsredovisningen har enligt revisionskontoret en bra struktur, följer kommun-centrala anvisningar och är lättläst. Analyserna av verksamheternas ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat underlättar bedömningen av utfallet i förhållande till fullmäktiges mål och nämndens verksamhetsplan. Årsredovisningen utgör också ett tillräckligt underlag för att nämnden ska kunna utöva tillsyn över sin förvaltning och ta ansvar för verksamheten.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Stadsdelsnämnderna har fått ett särskilt uppdrag av kommunfullmäktige. I samråd med kulturnämnden har nämnden inventerat vilka byggnader inom koloni-

områdena som ska övertas av respektive förening. Farsta har fem koloniföreningar varav fyra har föreningshus byggda enligt standardritning och ingen är äldre än 30 år. Samtliga byggnader på koloniområdena kan enligt inventeringen tas över av föreningarna. Nämnden har enligt revisionskontorets bedömning fullgjort sitt uppdrag.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhet har bedrivits i enlighet med de lagar, föreskrifter och riktlinjer som reglerar verksamheten.

Domar

Stadsdelsnämnderna ska i årsredovisningen ange om nämnden har verkställt de domar som efter överklagan till kammarrätten/länsrätten har gått emot nämndens beslut om bistånd. Nämnden redovisar inom individ- och familjeomsorgen att två domar har gått nämnden emot inom verksamheten för barn och ungdom och inom ekonomiskt bistånd är det 43 domar som gått nämnden emot. Av dessa hade vid årsskiftet samtliga 45 domar verkställts. Revisionskontoret har jämfört de uppgifter som lämnats via ILS-webben och den blankett som bilagts årsredovisningen. Jämförelsen visar att rapporteringarna överensstämmer.

Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS

Bestämmelser om rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut anges i socialtjänstlagen (SoL) samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Rapportering av LSS-beslut infördes från och med den 1 juli 2008. Stadsdelsnämnderna ska kvartalsvis till länsstyrelsen och revisorer rapportera gynnande beslut om insatser som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum. Länsrätten kan ålägga nämnden att betala en särskilt avgift om beslut inte verkställs inom skälig tid.

Farsta stadsdelsnämnd anger i årsredovisningen att det finns 7 ej verkställda beslut enligt LSS för personer med funktionsnedsättning. Av redovisningen framgår att besluten avser kontaktperson och har aktualiserats under åren 2008 och 2009. Vidare framgår att genom riktade arbetsinsatser var samtliga beslut verkställda vid årets slut.

Inom äldreomsorgen redovisar nämnden i årsredovisningen 10 ej verkställda beslut. Besluten avser främst plats i vård- och omsorgsboenden där personerna har erbjudits plats men tackat nej.

Stadens uppföljning och tillsyn

Funktionshinderinspektörerna för Stockholm stad har under 2009 granskat daglig verksamhet enligt LSS, och sysselsättning enligt SoL inom Farsta och ytterligare tre stadsdelsnämnder. I granskningen av Farstas verksamheter pekar

inspektörerna ut några utvecklingsområden, bl a och skriftliga rutiner och arbetsbeskrivningar främst för att minimera risken för fel och brister. Ett arbete har påbörjats med att ta fram åtgärdsplaner för att avhjälpa bristerna.

Stockholms Stadsarkiv har genomfört en inspektion av hanteringen av allmänna handlingar för att se om hanteringen följer regler och lagstiftning. Inspektionsrapporten visar att hanteringen generellt sett är god men att det finns områden där den kan ses över och förbättras. Bland annat ska nämnden uppdatera sina anvisningar för hur allmänna handlingar hanteras.

Brukarundersökningar

Beställarenheten inom avdelningen för äldre har under oktober 2009 genomfört en brukarundersökning bland äldre med beviljade insatser i ordinärt boende samt servicehus. Syftet har varit att följa upp åtagande i enhetens kvalitetsgaranti. Enheten garanterar att den äldre ska erbjudas en rättssäker och likställig myndighetsutövning utifrån den äldres behov av stöd och service, gällande lagstiftning och givna ekonomiska ramar. Myndighetsutövningen sker i dialog med äldre och med respekt för den äldre. Den äldre ska ha inflytande över utförandet av beviljade insatser, vilka ska leda till att den äldre kan leva ett så normalt liv som möjligt. Enhetens verksamhetsmål är att 80 % av brukarna ska anse att enheten lever upp till kvalitetsgarantin.

Undersökningen visar att 74 % av brukarna anser att beställarenheten lever upp till kvalitetsgarantin. Svaren visar att brukarna är mer nöjda år 2009 än föregående år på i stort sett samtliga områden men också att målet för enheten inte helt är uppfyllt. Under hösten 2009 har enheten sett över sina informationsdokument och gjort vissa förtydliganden för att förbättra informationen till brukarna under 2010. Beställarenheten kommer också att se över tillgängligheten grundligt och undersöka om det finns nya arbetssätt som kan öka tillgängligheten.

Styrning och kontroll av ramavtal för missbruksvård i Farsta

Revisionskontoret har granskat hur Farsta stadsdelsnämnd följer stadens ramavtal för missbruksvård samt hur den kontrollerar och följer upp det som avtalats.

I stadens regler för ekonomisk förvaltning (4 kap, § 5) anges att "*information om alla beställningar som görs genom avrop eller upphandling skall dokumenteras. Kraven på dokumentation styrs dels av lag, dels av stadens behov av att kunna analysera och förklara sitt agerande i upphandlingsärenden.*" I samtliga granskade fall saknas ett av beställaren och leverantören ömsesidigt undertecknat avropsavtal.

Socialtjänstlagen liksom de som arbetar med missbruksvård betonar vikten av klientens delaktighet vid val av vårdgivare och inriktning. Ramavtalen erbjuder ett stort utbud av vårdgivare samtidigt som de tillåter nämnden att köpa vård

från andra utförare. Granskningen visar att det saknas information som verifierar att ett samråd kring placeringen har skett mellan klienten och nämndens handläggare. Revisionskontoret vill betona vikten av dokumentation. Nämnden måste kunna styrka klienternas delaktighet i utformningen av den egna vården.

Enligt avtalet ska verksamheten utföras enligt socialtjänstlagens mål och intentioner, enligt socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, samt bedrivs enligt gällande lagstiftning i övrigt. Vidare förbinder sig vårdgivarna att tillhandahålla i anbudet utlovad kvalitet på tjänsten. Granskningen visar att nämnden inte genomför någon systematisk uppföljning av i avtalet avtalad kvalitet.

Syftet med en placering ska framgå av en särskilt upprättad arbetsplan som biläggs avropsavtalet. Ansvarig för planens upprättande är handläggaren hos beställaren. Med arbetsplanen som grund ska entreprenören upprätta en genomförandeplan. Slutligen ska entreprenören, senast 5 dagar efter avslutad placering, skicka en skriftlig sammanfattning med bedömning av placeringen till beställaren.

Granskningen visar att det oftast saknas såväl arbetsplan som genomförandeplan och slutrapportering från vårdgivarna. En god avtalsuppföljning på individnivå innebär, enligt revisionskontoret, att resultatet av en behandling dokumenteras. Nämnden måste säkerställa att den får in skriftliga rapporter från vårdgivarna om behandlingarnas resultat. Sådana rapporter är också en förutsättning för att på övergripande nivå kunna analysera effekter av olika behandlingar och vårdinsatser. Granskningen visar slutligen att förvaltningen har omständliga rutiner för anmälan av delegationsbeslut avseende missbruksvård till nämnden.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Farsta stadsdelsnämnds styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2009 och bedömer att nämndens egna mål för verksamhetsområdet bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Nämnden har enligt revisionskontorets bedömning genom ett systematiskt och aktivt besparingsarbete begränsat redovisade underskott inom verksamheterna. Sammantaget har insatserna varit tillräckliga för att nå ett kostnadsutfall inom budgeten. Nämnden har i tertial- och månadsrapporter redovisat både de åtgärder som planeras och de som har vidtagits för att rymma verksamheterna inom givna ekonomiska ramar och anpassa verksamheten till de ekonomiska förutsättningar som gäller för 2010.

Nämnden har byggt upp ett uppföljningssystem som innebär ett nära och regelbundet samarbete mellan ekonomiavdelningen och övriga avdelningar. Detta trots att ekonomiavdelningen under delar av 2009 inte har varit fullt bemannad. Det program för chefs- och ledarutveckling som fortsatt under 2009 har varit ett viktigt stöd i det fortsatta arbetet med att följa upp såväl verksamhetens utveckling som ekonomi.

Uppföljning och kontroll inom individ- och familjeomsorgen och avdelningen för vuxna.

Revisionskontoret har genomfört en granskning i syfte att kunna bedöma om nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av den verksamhet inom individ- och familjeomsorgen som avser vuxna. Inom avdelningen finns sammanlagt nio enheter varav fem är rena utförarenheter.

Granskningen visar att nämnden inte har fastställt något kvalitetssystem för socialtjänsten men att det inom avdelningen har påbörjats ett arbete med att systematisera och dokumentera det kvalitetsarbete som bedrivs inom verksamheten för vuxna.

Formerna för samarbete har varit ett utvecklingsområde under 2009. I avdelningens ledningsgrupp har både diskussioner förts och åtgärder vidtagits för att utveckla och förbättra både det interna och externa samarbetet inom verksamheten. Enhetscheferna ger en entydig bild av att möjligheterna till samarbete har underlättats i den nya organisationen.

Inom avdelningen pågår ett målmedvetet arbete för att utveckla och förbättra uppföljningen av såväl verksamheten som den ekonomiska utvecklingen. Det finns bra stöd genom kontrollern och utvecklade former för rapportering om

verksamhetens ekonomi och prestationer vilket enhetscheferna också understryker.

Inom enheten för ekonomiskt bistånd påbörjades redan under 2008 ett utvecklingsarbete med inriktning mot att förändra formerna för det sociala arbetet. Detta arbete har även fortsatt under 2009. Tidigare genomförda utredningar av biståndsenheten för personer med funktionsnedsättning med stöd av konsultinsatser och revisionskontorets granskning av socialpsykiatri under 2008 pekade på brister i rättssäkerheten. Under året har det pågått ett aktivt arbete med att rätta till bristerna och granskningen visar också att det har skett förbättringar inom verksamheten. Granskningen visar avslutningsvis att dokumentationen inom socialtjänsten inte är helt tillräcklig och att kvaliteten i dokumentationen fortfarande behöver utvecklas.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att det finns en ändamålsenlig styrning av verksamheten för vuxna, det pågår också ett arbete för att utveckla formerna för uppföljning och kontroll men kvalitetsarbetet är fortfarande ett utvecklingsområde.

Länsstyrelsen

Under året har länsstyrelsen genomfört en fördjupad granskning av den missbruks- och beroendevård som Farsta stadsdelsnämnd ansvarar för. Länsstyrelsen bedömer att Farsta stadsdelsnämnd i stort uppfyller lagstiftningen och dess intentioner i de delar som tillsynen har avsett. Dock påpekas brister inom två områden. Nämnden har otydliga rutiner när det gäller hur barnperspektivet beaktas vid anmälan och det finns brister i dokumentationen av öppenvårdsinsatser.

Nämnden har i sitt svar till länsstyrelsen redovisat de åtgärder som har vidtagits för att rätta till bristerna. Bland annat har en förvaltningsgemensam "Barnchecklista" upprättats med konkreta anvisningar om behovet av samarbete mellan enheterna när ett barn finns med i bilden. Rutiner för dokumentationen har upprättats och kompletterats med uppgifter om hur och av vem kontrollen ska genomföras.

Säkerheten i nämndens prognoser

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1	Tertial- rapport 2 (T2)	Bokslut 2009	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	1 327,0	1 334,7	1 329,4	5,3	0,4%
Intäkter	167,3	177,2	175,5	-1,7	-1,0%
Verksamhetens nettokostnader	1 159,7	1 157,5	1 153,9	3,6	0,3%
Avskrivningar	0,9	1,0	0,9	0,1	10,0%
Internräntor	1,4	1,3	1,0	0,3	23,1%
Driftbudgetens nettokostnader	1 162,0	1 159,8	1 155,8	4,0	0,3%
Justerat netto, efter resultatöverföringar	1 166,5	1 166,9	1 159,1	7,8	0,7%
Investeringsplan					
Utgifter	13,4	10,1	9,9	0,2	2,0%

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året vad gäller nettokostnaderna. En jämförelse mellan prognosen i tertialrapporterna och utfallet visar att det främst är resultatenheterna inom förskolan som har varit för försiktiga i sina bedömningar. Även bruttoredovisningen visar att det inte finns några stora avvikelser i årets tertialrapporter jämfört med bokslutet. Revisionskontoret kan dock konstatera att prognossäkerheten avseende äldreomsorgen har varit något bristfällig. Detta beror delvis på att nämnden inte förutsåg det ökade behovet av plats på vård- och omsorgsboenden men främst att de minskade intäkterna inte har beaktats i prognosen. Även resultatenheterna inom förskolan behöver bli bättre på att prognostisera det ekonomiska resultatet.

PA-kompetens hos chefer på enhetsnivå

Revisionskontoret granskade 2008 tolv nämnders interna kontroll i lönehanteringen efter stadens införande av en central löneadministration. Granskningen visade bland annat att den löpande kontroll som förvaltningarnas centrala personalfunktion tidigare hade av enheternas löne- och anställningsinformation saknas, eftersom allt material nu sänds direkt från enheterna till serviceförvaltningen för registrering, eller hanteras i självservicesystemet.

Detta tillsammans med att det mesta inom personalområdet oftast är delegerat till enhetschef, ställer höga krav på att den interna styrningen och kontrollen

fungerar och att enhetscheferna är väl insatta i arbetsrättsliga lagar, anställnings- och löneavtal, stadens policies mm. Det är även viktigt att ledningen ger enhetscheferna ett tydligt stöd i arbetet och att det finns en god samverkan mellan enhetscheferna och nämndens personalfunktion, serviceförvaltningen och stadens personalpolitiska avdelning. Under 2009 har revisionskontoret granskat hur stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Skarpnäck säkerställer att enhetscheferna har nödvändig PA-kompetens. Enhetschefer för större enheter och respektive nämnds personalchef har intervjuats och 15 personalakter per utvald enhet har granskats.

I Farsta har en förskoleenhet med verksamhet på fyra adresser och 70 anställda granskats. Enhetschefen har bl a tillgång till en PA-konsult för stöd i det löpande arbetet och en annan för råd i rehabiliteringsärenden. Revisionskontoret bedömer att förvaltningens personalavdelning erbjuder ett tillfredsställande stöd till enhetschefen. Granskningen av personalakterna har dock påvisat brister. I flera akter saknades bl a ansökan om anställning, betyg, examensbevis, utdrag ur belastningsregistret och försäkran om tystnadsplikt. Personalavdelningens kontroll av innehållet i akterna måste förbättras och enhetscheferna måste få anvisningar om vad som ska skickas in till personalavdelningen för förvaring. Personalavdelningen bör löpande via PA-systemen följa upp nyanställningar och kontrollera att erforderligt material kommer in för aktförvaring.

Nämnderna har ansvar för att all löne- och anställningsinformation är korrekt även om det är serviceförvaltningen som har registrerat och bör därför upprätta rutiner för att stärka den interna kontrollen. Nämnderna förser enligt avtal serviceförvaltningen med uppgift om vilka som inom nämnden är behöriga att besluta/attestera. Därför rekommenderas nämnderna att kräva att serviceförvaltningen - innan registrering - kvalitetssäkrar att anställningsinformation, tjänstgöringsrapporter, lönebeslut etc är beslutat/godkänt av behörig.

Stadens externa kommunikation (rapport nr 9, sept 2009)

Revisionskontoret har granskat om stadens kommunikationspolicy stöder verksamhetsmålen och hur väl den följs av ett antal nämnder och bolagsstyrelser, däribland Farsta stadsdelsnämnd.

Kommunikationspolicyn är känd på en övergripande nivå inom de granskade nämnderna och bolagen. Den grafiska profilen uppfattas över lag som tydlig och att det är positivt att den finns. Merparten av granskade använder stadens logotyp S:t Erik.

Uppföljning av olika informationsinsatser sker sällan eller mer sporadiskt på de granskade nämndernas förvaltningar. Uppföljning och utvärdering bör därför utvecklas.

I strategin för Stockholm webb framgår att det krävs kontinuerlig uppföljning, utvärdering och mätning av intranätet och den externa hemsidan. För att kunna bedöma effekter är det viktigt att få kunskap om användarvänlighet, surfbenägenhet m.m. Erfarenheter från Bostadsförmedlingens statistikuppföljning kan tas tillvara.

Flera av de granskade nämndernas förvaltningar och bolagen anser att det är ottydligt när The Capital of Scandinavia och andra budskap ska användas och önskar mer vägledning.

Staden har en mångfald av olika informationskanaler såsom webb, trycksaker och olika mötesformer. Ett gott exempel är Farsta stadsdelsförvaltning som driver ett projekt kring uppsökande verksamhet för äldre.

De granskade nämndernas förvaltningar anser att stadsledningskontorets kommunikationsstab är ambitiös och gärna ger stöd. Bolagen, däremot, uttrycker behov av större självständighet och mindre inblandning från stadsledningskontoret. Nämnden har fått rapporten för kännedom.

Stadens upphandlingsverksamhet (rapport nr 15, dec 2009)

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av hur stadens upphandlingspolicy följs och är förankrad hos ett antal nämnder, däribland Farsta stadsdelsnämnd, samt om ansvars- och rollfördelningen är tydlig mellan kommunstyrelsen och servicenämnden. För att belysa hur leverantörer uppfattar staden som kund har en även enkätundersökning genomförts.

Granskningen visar att 12 av 14 granskade upphandlingar i stort har bedrivits i enlighet med LOU och stadens upphandlingspolicy. Den visar också att ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan serviceförvaltningen och stadsledningskontoret kan förtydligas.

Granskningen visar att nämnderna bör utveckla sin avtalsförvaltning genom att följa upp leverantörers åtaganden. Avstämningsmöten med leverantörer bör hållas regelbundet och protokollföras. Leverantörers seriositet måste följas upp även under pågående avtalsperiod.

Stadens upphandlingspolicy bidrar inte i tillräcklig omfattning till att även småföretagare kan delta i stadens upphandlingar. Leverantörsundersökningen visar att det främst är större företag som är leverantör eller anbudsgivare i de studerade upphandlingarna. Kommunstyrelsen har inte definierat vad den avser med små företag. Granskningen visar vidare att nämnderna önskar mer vägledning i hur de bör agera för att främja konkurrens och småföretagande.

Kommunstyrelsen bör se till att samordningen vid likartade upphandlingar förstärks för att säkerställa likvärdiga krav och utvärderingsgrunder i stadens upphandlingar. Den övergripande uppföljningen och utvärderingen av stadens samlade upphandlingsverksamhet kan också utvecklas och ske mer systematiskt. Farsta stadsdelsnämnd har fått rapporten för yttrande senast den 1 mars 2010

3.2 Intern kontroll

Revisionskontoret har granskat nämndens interna kontroll och bedömer sammanfattningsvis att den är tillräcklig även om det finns förbättringsåtgärder. En förutsättning för nämndens uppföljning och kontroll är att det årligen sker en skriftlig rapportering av kontrollarbetet i enlighet med planen.

Nämndens internkontrollplan

Revisionskontoret anser att det system för intern kontroll som nämnden tidigare antagit behöver ses över och uppdateras så att det är upprättat i enlighet med stadens anvisningar.

Nämnden har genomfört risk- och väsentlighetsanalyser för såväl nämndens processer som för kommunfullmäktiges indikatorer och dokumenterat resultatet i ILS-webben. Analyserna avseende nämndens väsentliga processer har arbetats fram på avdelningsnivå och sedan sammanställt på ledningsnivå inom förvaltningen.

Merparten av de kontroller som ingick i internkontrollplanen har genomförts. Bland annat har rutinerna för bevakning av verkställighet av beviljade insatser inom verksamheten för personer med funktionsnedsättning. Granskningarna har bl.a. resulterat i färre ej verkställda beslut i form av kontaktpersoner och bättre rutiner för att säkra den interna kontrollen. Revisionskontoret kan dock konstatera att det i likhet med år 2008 saknas en samlad dokumentation av om kontrollerna enligt planen har genomförts i alla delar. Nämnden har därmed inte fått någon skriftlig sammanställning och rapportering av resultatet. Rapporteringen av internkontrollplanens genomförande måste förbättras under år 2010.

Granskning av beslut och delegation

Revisionskontoret har granskat om nämndens delegationsordning och nämndens rutiner för återrapporering av delegationsbeslut är ändamålsenliga samt om nämnden uppfyller den lagstadgade anmälningsplikten enligt kommunallagen 6 kap § 35.

Granskningen visar att nämnden har en aktuell delegationsordning. Det finns rutiner för återrapporering av delegationsbeslut som kan utvecklas genom att de dokumenteras.

Nämnden bedöms inte följa formerna för den lagstadgade anmälningsplikten enligt kommunallagen eftersom de beslut som anmäls inte är förtecknade i protokollen. Nämnden bör säkerställa att besluten protokollförs.

Kontroll bör göras för att säkerställa att vidaredelegerade beslut anmäls av förvaltningschefen. Nämnden bör överväga att följa revisionskontorets rekommendation som innebär att det är lämpligt att även anmäla vidaredelegerade beslut till nämnden via protokollen.

4 Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämndens bokslut och räkenskaper för år 2009 är rättvisande.

Maria Lövgren
Enhetschef

Ester Rudolfsson Mattsson
Revisor

BILAGA I

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m m.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhets-syn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljning ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
- Nämnden har ett system för intern kontroll för en effektiv och rättssäker verksamhet samt för att förebygga allvarliga fel och skador.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

BILAGA 2

Revisionsrapporter under perioden april 2009 – mars 2010

Samtliga rapporter finns tillgängliga på **www.stockholm.se/revision**

- 2009:07** Styrning och uppföljning av miljöprogrammet
- 2009:08** Stadshuset – Upprustning av Wallenbergs gård
- 2009:09** Stadens externa kommunikation
- 2009:10** Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens interna kontroll av
tillståndsgivningen
Uppföljning av tidigare granskning
- 2009:11** Det kommunala uppföljningsansvaret för 16 - 19-åringar
- 2009:12** Skolans insatser för elever med ofullständiga betyg
- 2009:13** Rektors roll och ansvar
- 2009:14** Är stadens integrerade ledningssystem, ILS, ett effektivt system för
ledning, styrning och uppföljning?
- 2009:15** Stadens upphandlingsverksamhet
- 2010:01** Granskning av AB Stadsholmens försäljning av fastigheter till
bostadsrättsföreningar
- 2010:02** Vakant
- 2010:03** Öppenvårdsinsatser för barn och unga – Styrning, uppföljning och
kontroll
- 2010:04** Jobbtorg Stockholm